

ISSN 1640 - 1409

**STOWARZYSZENIE
LIGA OCHRONY PRZYRODY**

**Zarząd Okręgu
w Słupsku**

AKTUALIA OCHRONY PRZYRODY 2003/I (20)

— : : : : : —

Słupsk, marzec 2003 r.

*dobry
24 013*

D O C Z Y T E L N I K Ó W . . .

Początki naszego wydawnictwa Zeszytów Informacyjnych Z.O. LOP Słupsk, przed 10-ciu laty, zbiegły się z jubileuszem 65-lecia powstania Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY w Polsce i 40-lecia działalności LOP na Pomorzu Środkowym, na Ziemi Słupskiej. W bieżącym roku Stowarzyszenie nasze święci swoje 75-lecie (1928-2003) w Polsce i 50-lecie (1953-2003) w Regionie Słupskim, a nasze Słupskie Zeszyty Informacyjne LOP, pod przyjętą później nazwą „AKTUALIA OCHRONY PRZYRODY”, wchodzi w stadium XI-roku wydawniczego swej egzystencji.

Ciągłość działalności LOP na Pomorzu Środkowym, łącznie z systematycznymi pracami wydawniczymi i publikacyjnymi, mimo okresowych przejściowych zahamowań, napawa optymizmem, co szczególnie dotyczy młodzieży, pedagogów i leśników.

Tak się złożyło, że właśnie Młodzież, Pedagogzy i Leśnicy stanęły na progu działalności LOP na Ziemi Słupskiej, zakładając w 1953 roku Szkolne Koło LOP przy Technikum Leśnym w Warcinie i, automatycznie, w oparciu o Nadleśnictwo Państwowe Warcino. Ze wzruszeniem wspominamy śp. mgra inż. Henryka **Kołowskiego** - nauczyciela ochrony lasu w T.L. Warcino, inicjatora, założyciela i gorliwego, dożgonnego opiekuna Koła, a z wielkim szacunkiem odnosimy się do Kadry Pedagogicznej Technikum i kolejnych załóg pracowniczych Nadleśnictwa Warcino z całego okresu mijającego właśnie 50-lecia.

Toteż nie jest przypadkiem, iż właśnie w kwietniu 2003 roku przewidziane jest spotkanie młodzieży LOP-owskiej z zasłużonymi Leśnikami środkowopomorskich Nadleśnictw LP, gdzie dwa obecne pokolenia mają wzajemnie przekazać swoje bogate doświadczenia zawodowe z jednej strony, a z drugiej - nowe myśli sozologiczne na daleką przyszłość.

Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „AKTUALIÓW...”

Słupsk w marcu 2003 roku

STANISŁAW KACZMAREK, Słupsk

CZŁOWIEK NISZCZY PRZYRODĘ

Człowiek wywiera ogromny wpływ na organizmy żyjące na Ziemi. Aby utrzymać swoją pozycję, wykorzystuje on resztę przyrody w sposób dotychczas na świecie nie spotykany. Wynikiem różnorodnej działalności człowieka jest wymieranie współczesnych gatunków. Człowiek zagraża istnieniu gatunków poprzez:

- ⇒ bezpośrednią eksploatację, np. polowanie, kolekcjonowanie, zjadanie;
- ⇒ wprowadzenie do środowisk obcych gatunków w sposób zamierzony czy przypadkowy, np. niszczenie przyrody na Hawajach przez przywiezienie przez osadników obcych gatunków ptaków i ssaków;
- ⇒ niszczenie środowisk, a w szczególności niepowstrzymany wyrąb tropikalnych lasów deszczowych.

Ciągły rozrost populacji ludzkiej prowadzi do zajmowania każdego dnia nie naruszonych jeszcze środowisk, zarówno przez powiększanie areału upraw, jak i wskutek budowy miast oraz łączących je dróg. Maleje liczba naturalnych środowisk i zmniejsza się zdolność Ziemi do utrzymania jej biologicznego dziedzictwa.

Norman **Myers**, ekolog z Uniwersytetu w Oksfordzie, zwrócił uwagę na katastrofalne skutki wycinania lasów. Zauważył on, że jeśli ścinanie drzew będzie odbywało się nadal w niezmiennym tempie, to w najbliższym czasie zginie 1/4 wszystkich gatunków. Paul **Ehrlich**, biolog z Uniwersytetu Stanforda, powiedział: „... większość biologów zgadza się co do tego, że nastąpił kryzys różnorodności biologicznej”, a Edward **Wilson** stwierdził: „... właściwie wszyscy badacze zjawisk wymierania zgadzają się, że różnorodność biologiczna znajduje się w trakcie szóstego kryzysu, tym razem spowodowanego wyłącznie przez człowieka”.

Rozrost populacji ludzkiej zagraża dzikim środowiskom na całym świecie na skutek budowy wsi i miast oraz związanej z nimi infrastruktury, a także z powodu (niewłaściwej) produkcji żywności. Populacja ludzka rozrosła się w czasach historycznych w sposób zatrważający: z pół miliarda w 1600 r. do miliarda w 1800 r., do 3 miliardów w 1940 r., by w ciągu ostatnich 50 lat podwoić się do 5,7 miliarda, a w ciągu następnych 50 lat może osiągnąć ponad 10 miliardów ludności.

Biologowie z Uniwersytetu Stanforda piszą: „Skutki znacznego wzrostu liczebności populacji ludzkiej oraz zużywania zasobów, prowadzące do spadku produktywności pierwotnej netto na łąkach są oczywiste. Ludzie będą starali się przejąć wszystko i przez to stracą więcej”. Kiedy przestrzeń dostępna dla producentów ulegnie zmniejszeniu, produkcja pierwotna zacznie się obniżać. Skutkiem czego nastąpi gwałtowne zmniejszenie różnorodności biologicznej, a w przyszłości cywilizacja ludzka zostanie zagrożona.

Badania biologów z Uniwersytetu Harvarda wykazały, że istnieje wyraźny związek między powierzchnią wyspy a liczbą zamieszkujących ją gatunków roślin i zwierząt. Im większa powierzchnia, tym więcej gatunków. Ograniczenia zasięgu lasów tropikalnych do 10% ich powierzchni pozwalają przewidywać utratę połowy gatunków. Prognozy skali wymierania gatunków w ciągu XX stulecia różnią się między sobą: jedni biolodzy mówią o 17 tysiącach, inni o 100 tysiącach gatunków. Jedną z ważnych przyczyn jest niepewność co do liczby gatunków żyjących naprawdę na świecie - 10 milionów czy sto milionów? Zakładając więc, że na wyginięcie skazanych jest 50% gatunków, możemy otrzymać bardzo różne liczby, w zależności od przyjętej liczby gatunków żyjących.

Przyczyną wymierania gatunków nie jest globalny spadek temperatury, opadanie poziomu morza czy zderzenie z planetoidą. Odpowiedzialność spoczywa na Homo sapiens, który staje się sprawcą największej katastrofy od czasu upadku na Ziemię wielkiej planetoidy przed 65 milionami lat, która zmiotła połowę gatunków zamieszkujących Ziemię.

Na dowód masowego wymierania gatunków powodowanego przez człowieka, biologowie podają kilka przykładów:

- ⇒ masowe wymieranie gatunków ryb w Jeziorze Wiktorii, gdzie wyginięło 200 gatunków w ciągu 20 lat;
- ⇒ na Hawajach ze 135 gatunków ptaków, tylko 11 ma zapewnione przeżycie w najbliższym czasie, 12 gatunków występuje rzadko, a 12 dalszych zalicza się do zagrożonych;
- ⇒ wycinanie lasów porastających pasmo wzgórz u podnóża Andów w Ekwadorze doprowadziło do wyginięcia tam przed 10 laty 90 gatunków roślin;

- ⇒ wyginiecie połowy słodkowodnych ryb na Półwyspie Malajskim;
- ⇒ wyginiecie 10 gatunków ptaków na wyspie Cebu na Filipinach;
- ⇒ wyginiecie połowy z 41 nadrzewnych ślimaków na wyspie Oahu;
- ⇒ wyginiecie 44 z 68 gatunków płytkowodnych małży na ławicach rzeki Tennessee.

Wymieranie gatunków w naszych czasach odbywa się w tempie od tysiąca do 10 tysięcy razy szybciej niż wymieranie normalne (1 gatunek na 4 lata). Znajdujemy się w samym środku kryzysu biologicznego. Przekazywane nam przez ekologów świadectwa wymierania gatunków na całym świecie, to zaledwie wzmianki o katastrofalnym stanie rzeczywistości. Procesy wymierania przebiegają po cichu i często bez naszej wiedzy. Biorąc pod uwagę brak możliwości udokumentowania zagrożenia każdego gatunku, powinniśmy być bardzo wyczuleni na dochodzące do nas, nawet najsłabsze, sygnały tego rodzaju. Rozpatrując gatunki występujące na Ziemi, traktując je jako części składowe całej przyrody, musimy postrzegać siebie samych jako część tej całości, a nie jako gatunek wyjątkowy, mogący bezkarnie eksploatować bogactwo przyrody. Uznanie, że jesteśmy związani z przyrodą i zależy od jej dobrego stanu, wymaga, abyśmy szanowali inne gatunki, a nie zdeptali je w ślepej pogoni za egoistycznymi celami, które pragniemy osiągnąć.

Opracowano na podstawie książki pt. „*Szósta katastrofa*” R. Leakey’a i R. Lewina - wyd. Prószyński i S-ka, Warszawa 1999 r., stron 312.

Od Redakcji:

Warto nawiązać do poprzedniego artykułu z tego cyklu dra Stanisława **Kaczmarka**, V-Prezesa Z.O. LOP Słupsk, pt. „*Wpływ człowieka na zespoły ekologiczne w różnych okresach historycznych*” - [W:] „Aktualia Ochrony Przyrody” Nr 1/2002 (18) z czerwca 2002, strony 3-6.

STANOWISKO DOKUMENTACYJNE „OZ GRAPICE”

Ustawa z dnia 16 października 1991 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079 z późn. zmianami) wprowadziła szereg nowych form ochrony. Wśród nich znajdują się stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej rozumiane jako niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do udostępnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych oraz fragmenty eksploatowanych i nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Ustawa daje możliwości pełniejszej ochrony i zabezpieczenia interesujących obiektów przyrodniczych, w tym również o charakterze geologicznym. Przykładem takiego obiektu jest „Oz Grapice”, uznany rozporządzeniem Nr 11/2001 Wojewody Pomorskiego z dnia 7 listopada 2001 r. w sprawie uznania niektórych obszarów za stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego Nr 86, poz. 1120). Celem jego ochrony jest zachowanie w niezmiennym stanie fragmentu ozu - największego w środkowej części Pomorza.

Dla osiągnięcia tego celu wprowadzono zakazy niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu; wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, uszkodzenia lub przekształcania gleby; wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego; dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody; budowy budynków, budowli i obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć wpływ na obiekt chroniony.

Oz to wydłużony, wąski, zwykle kręty wał lub ciąg wzgórz o stromych zboczach i falistej linii grzbietowej. Zbudowany jest z piasków i żwirów osadzonych przez wody płynące w szczelinie lub w tunelu w lodowcu, niekiedy częściowo lub całkowicie przykryty gliną lodowcową. Ogólny kierunek ozu zgodny jest z kierunkiem ruchu mas lodowych (Jaroszewski et al. 1985). Przykłady powstawania ozów przedstawiono na rycinie 1.

Stanowisko dokumentacyjne „Oz Grapice” obejmuje fragment najbardziej wyrazistego ozu pomiędzy Grapicami a Głuszynem w Gminie Potęgowo, powiat słupski. Zajmuje powierzchnię 6,55 ha i przebiega z północy na południe. Ma postać wydłużonego, wąskiego wału zbudowanego z piasków i żwirów wodnolodowcowych. Składa się z kilku segmentów, z których największy znajduje się pod Grapicami. Jego długość wynosi około 800 metrów, szerokość od 30 m do 140 m, a wysokość do 10 metrów. Porośnięty jest lasem i znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Damnica.

Zastanawiająca jest geneza ozu w Grapicach. Przymuszczalnie, przed powstaniem ozu, musiała funkcjonować tu głęboka rynna lodowcowa. Była ona miejscem przepływu wód, gdzie następowało osadzanie się żwirów i piasków.

Do „Ozu Grapice” istnieje bardzo dobry dojazd: z Potęgowa należy kierować się na Głuszynko i dalej do Grapic. Wał ozu, dzięki otaczającej go płaskiej dolinie, jest bardzo dobrze widoczny z szosy. Zaczyna się w Grapicach od starego wyrobiska i pozostałości budowli - pomnika. Stanowi bardzo interesujący obiekt, wyróżniający się w terenie i godny odwiedzenia.

L i t e r a t u r a :

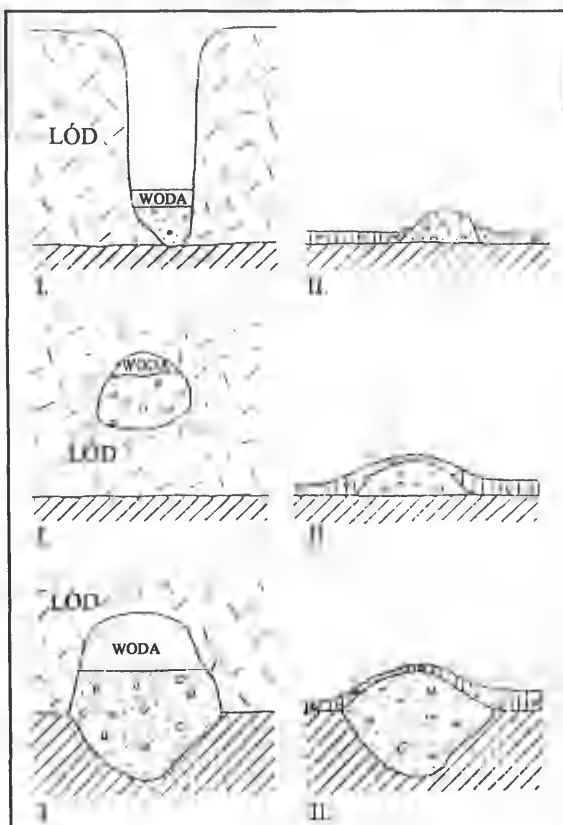
1. W. Jaroszewski, L Marks, A. Radomski, *Słownik geologii dynamicznej*. Wyd. Geologiczne, Warszawa 1985.
2. Karta ewidencyjna proponowanego stanowiska dokumentacyjnego przyrody nieożywionej.
3. Rozporządzenie Nr 11/2001 Wojewody Pomorskiego z dnia 7 listopada 2001 r. w sprawie uznania niektórych obszarów za stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej (Dziennik Urzędowy Woj. Pomorskiego Nr 86, poz. 1120).
4. Ustawa z dnia 16 października 1991 o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 99, poz. 1079 z późn. zmianami).

Od Redakcji:

Autor, mgr Marek Jan Ziółkowski, Członek Prezydium Z.O. LOP w Słupsku, już po raz trzeci gości na łamach „Aktualiów...” (Nr 13 z 1999 roku, Nr 19 z 2002 r., Nr 20 z 2003 r.).

Prezentacja poszczególnych obiektów konserwatorskiej ochrony przyrody Ziemi Słupskiej (pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne przyrody nieożywionej itp.) jest celową działalnością edukacyjną stosowaną przez Stowarzyszenie LOP.

Ryc. 1.
Schematyczne
przykłady
powstawania
ozow
(za Jaroszewskim
et. al. 1985)

INFORMACJE Z ŻYCIA

Stowarzyszenia LOP Okręgu Słupskiego

MARIA SZRAMOWIAK, Bierkowo

„BRUSKOWSKIE BAGNO” PRZEDMIOTEM ZAINTERESOWANIA SZKOLNEGO KOŁA LOP W BIERKOWIE K. SŁUPSKA

Od wielu lat uczę młodzież biologii i ochrony przyrody. Za najcenniejszą metodę dydaktyczną w moim przedmiocie uważam zajęcia terenowe. W kręgu moich zainteresowań i zajęć znalazła się, oddalona o około 3 km na północ od naszej szkoły, osobliwość przyrodnicza naszej gminy, jaką jest torfowisko pn. „Bruskowskie Bagno”.

Gdy poruszamy się po monotonii krajobrazu kulturalnego, obszar tego żywego ekosystemu torfowiskowego jawi się niczym oaza pierwotnej natury wśród cywilizowanej pustyni. Biolodzy zakwalifikowali to torfowisko do oligotroficznych (skapożywnych) torfowisk wysokich typu bałtyckiego. Geneza takich torfowisk (zwanymi też mszarami kokułowymi) związana jest z klimatem i rzeźbą terenu. Najbardziej sprzyjające warunki ich rozwoju występują w pasie nadmorskim i właśnie tam są one umiejscowione. W czasie swego rozwoju torfowisko wysokie jest uzależnione od wód opadowych. Dzięki wytworzonym grubym kobiercom mchów torfowców magazynują się ogromne ilości wody opadowej; działa to jak gigantyczna gąbka. Roślinność mszaru wypiętrza się na około 3-5 metrów ponad płaskie tereny mokradeł i centralnie przyjmuje sylwetkę kokułową z zabagnionymi zboczami. Klasycznym przykładem tego typu torfowiska jest właśnie „Bruskowskie Bagno”.

Od lat prowadzam tam młodzież szkolną, wybierając na czas obserwacji najpiękniejszy, późnowiosenny okres masowego kwitnienia krzewinek bagna zwyczajnego. Nigdzie bliżej Słupska nie występuje tak bogate skupisko bagiennej flory. Warto więc wsiąść w Słupsku do miejskiego autobusu Nr 14 lub do PKS-u relacji Słupsk - Darłowo, by po około 20 minutach jazdy dotrzeć do Bruskowa Wielkiego i dojść następ-

nie do Bruskowskiego Bagna. Tutaj każdy nauczyciel biologii ma doskonały, żywy poligon obserwacji.

Oprócz licznych gatunków charakterystycznej dla tego typu zbiornika roślinności zarówno z grupy mszaków, jak i roślin nasiennych, takich jak np.: rosiczka (bardzo liczna), wełnianka, wrzosiec bagienny (relikt atlantycki), borówka bagienna, bażyna czarna, bagno zwyczajne, widłak, przygiełka biała, pływacz - pokazuję swoim uczniom także przykład barbarzyńskiego traktowania tego cennego zakątka przyrodniczego naszego regionu. Obiekt ten powinien być objęty ochroną. Obecnie jest on bowiem przykładem karygodnej, rabunkowej i dewastacyjnej eksploatacji i terenem dzikiego wysypiska śmieci. Głębokie (do 5 m) doły po wydobytym torfie wysychają tylko w upalne lata. Stanowią one szkaradne, monstrualne pojemniki, do których okoliczni mieszkańcy wrzucają najohydniejsze śmieci - gruz, zużyte tapicerskie meble, opony, plastik i inne. Krajobraz zdegradowanego torfowiska wywołuje niesamowite, przykre wrażenie. Ginie też sąsiedni bór bagienny.

Jako biolog rozumiem doniosłą rolę torfowisk w przyrodzie, a także ich znaczenie dla nauki, medycyny i gospodarki. Jednakże teraźniejszość i wizja przyszłości Bruskowskiego Bagna ma wyraźne atrybuty katastrofy ekologicznej. Miejscowej społeczności i władzom powinno zależeć na uratowaniu tego obiektu, znaczącego w ogólnej biocenozie bliższej i dalszej okolicy, poprzez działania: hamujące proces degradacji i dewastacji torfowiska, rekultywację i pobudzenie sił regeneracyjnych w środowisku oraz renaturyzację. Takie działania są nieodzowne w celu przywrócenia harmonii i równowagi biologicznej w miejscowym środowisku i rodzimym krajobrazie. Czas nagli - oby nie było za późno!

Z badań uczonych, np. prof. Stanisława **Kulczyńskiego**, prof. Mieczysława **Jasnowskiego**, prof. Janiny **Jasnowskiej** i innych, dowiadujemy się, iż Bruskowskie Bagno jest torfowiskiem wysokim typu bałtyckiego, z kopułową sylwetą złóż, położonym w pasie nadmorskim, na północny-zachód od Słupska, na powierzchni 266 ha.

Mięszczość torfowiska wynosi około 5,5 m, a centrum wierzchowiny (wypiętrzonej) wznosi się na wysokości 33,5 m n.p.m. W spągu złoża (około 28 m n.p.m.), a także na niektórych częściach obrzeży, występują torfy niskie, a nieco wyżej (30-31 m n.p.m.) - torfy typu przejściowego, a w zasadniczej masie o miąższości około 3 m - torfy wysokie typu bałtyckiego o kopułowej sylwecie. W tej ostatniej warstwie znajduje się torf mszarny kępkowo-dolinkowy oraz częściowo wrzosowiskowy.

Zasadniczą rośliną torfotwórczą jest mech torfowiec (*Sphagnum sp.*). Roślinność torfowisk wysokich kopałowych stanowią też: zespół trzęsawisk bagnicowych (*Scheuchzeria palustris*), mszar dolinkowy z turzycą bagienną (*Caricetum limosae*) i mszar przygiełkowy (*Rhynchosporium albae*). Na okrajkach zaś: szuwar mszarny z turzycą nitkowatą (*Carex lasiocarpa*), pło mszarne z turzycą dzióbkwatą (*Carex rostrata*), mechowisko z turzycą obłą (*Carex diandra*), mechowisko z turzycą popolitą (*Carex nigra*).

Na powierzchni około 30 ha torfowisko jest zdewastowane. Możliwa jest wprawdzie jego regeneracja, lecz pod warunkiem zlikwidowania wysypiska śmieci oraz zlikwidowania rowów odwadniających.

Źródło informacji:

Mieczysław **Jasnowski** - „Torfowiska Województwa Słupskiego - stan, zasoby, zasady gospodarowania, ochrona” - wyd. Akademia Rolnicza w Szczecinie i Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Słupsku; publikacja z serii „NAUKA - PRAKTYCE” - Szczecin 1990 r., stron 84.

Od Redakcji:

Powyżej zamieszczone opracowanie mgr Marii **Szramowiak**, Opiekunki Szkolnego Koła Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY w Szkole Podstawowej w Bierkowie powiat Słupsk, jest interesującą pozycją obrazującą praktyczną działalność fachową Nauczyciela z grupą młodzieży zrzeszonej w LOP i wpajanie tej młodzieży konieczności poznania osobliwości i walorów geograficzno - przyrodniczych najbliższej okolicy - „Małej Ojczyzny”.

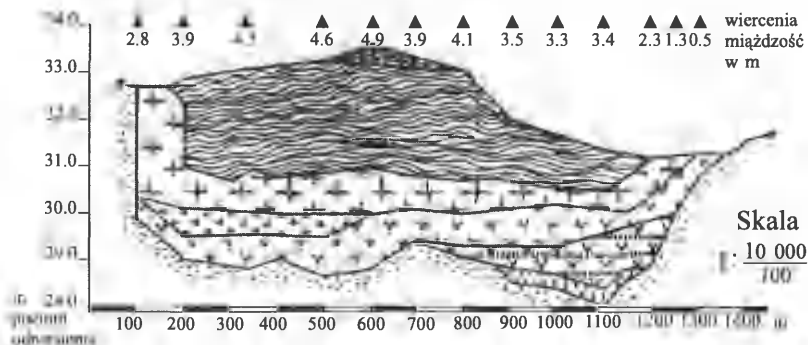
Do dorobku Szkolnego Koła LOP w Bierkowie trzeba też wpisać stosunkowo liczny udział uczniów w Słupskich Konkursach Sozologicznych - VIII-mym, X-tym, XII-tym.

STRATYGRAFIA ZŁÓŻ WYSOKICH TYPU BAŁTYCKIEGO

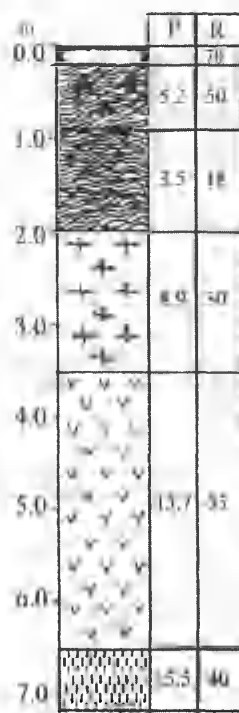
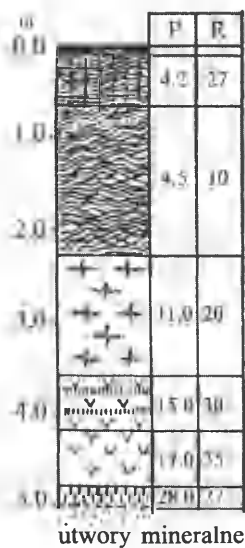
Transekt przez złożę kopułowe

I. BRUSKOWSKIE BAGNO.

Przykładowe profile stratygraficzne

II. JANIEWICKIE BAGNO III. BÓRBAGNO KLUKI

Objaśnienie znaków

1. Torfy typu niskiego

- Szuwarowy
- Mszysto - darniowy
- Turzycowiskowy
- Olesowy

2. Torfy typu przejściowego

- Mszarno - turzycowy

3. Torfy typu wysokiego

- Mszarny kępowo-dolinkowy
- Wrzosowiskowy
- Bórbagnowy
- wierzchnica ew. mursz

4. Właściwości torfu

- P - popielność średnia%
- R - stopień rozkładu %

Według Prof. Mieczysława Jasnowskiego, Szczecin 1990 r.

JOLANTA POPIEL, Kobylnica Słupska

ŻYJ Z PRZYRODĄ W ZGODZIE - PRZYKŁAD OBCHODÓW ŚWIATOWEGO DNIA ZIEMI

Obchody Światowego Dnia Ziemi są okazją do aktywnego udziału w wielu przedsięwzięciach o charakterze edukacyjnym w dziedzinie ochrony środowiska.

Poznanie otaczającego nas środowiska przyrodniczego, wiedza o ochronie i przeciwdziałaniu degradacji tegoż środowiska, a także kształtowanie szacunku do pięknych polskich krajobrazów, staje się bowiem „wyzwaniem” współczesnej edukacji środowiskowej. Obserwowane zmiany, jakie zachodzą w środowisku przyrodniczym wywołane zanieczyszczeniem powietrza, wód podziemnych i powierzchniowych, nadmierną urbanizacją i często nieświadomym działaniem decydentów, budzą niepokój o przyszłość życia na Ziemi. Stąd też najbardziej zamierzonym efektem w tym zakresie jest uświadamianie dzieciom konieczności ukształtowania sposobu myślenia i zachowania w stosunku do środowiska.

Chciałabym więc zachęcić nauczycieli, aby w pracy dydaktycznej wykorzystywali stosowne inscenizacje i wiersze, bowiem przeżycia związane z poznawaniem piękna przyrody ojczystej i rodzimego krajobrazu są bardzo ważne dla młodego pokolenia. W zaproponowanej przeze mnie imprezie „ekologicznej” pt. „Żyj z przyrodą w zgodzie” przedstawiam scenariusz inscenizacji pt. „Dlaczego w mieście nie pachnie wiosną?”. Treść scenariusza tej inscenizacji składa się z dwóch części. Pierwszy akt rozgrywa się w zielonym lesie, a drugi w zanieczyszczonym mieście. W inscenizacji występuje osiem postaci: zając, wiewiórka, ptak, żaba, motyl, dziecko I, dziecko II, dziecko III. Rozprawiają one między sobą o złych warunkach życia w mieście, porównując je do wiosny w lesie.

Poza przedstawioną inscenizacją cała impreza wzbogacona jest dodatkowo dalszymi elementami, takimi jak np.:

- ⇒ konkurs wiedzy ekologicznej,
- ⇒ konkurs pt. „Spełnijmy prośbę drzewa”,
- ⇒ przemarsz „Ekoludków” ulicami wsi,

- ⇒ śpiewanie piosenek o tematyce przyrodniczej,
- ⇒ sadzenie drzewek i krzewów na trawniku szkolnym.

Na tak przygotowaną w naszej szkole imprezę w dniu 22 kwietnia 2002 r. zaprosiliśmy osoby, dla których ochrona środowiska jest sprawą niezmiernie ważną. Przybyli więc: Prezes Zarządu Okręgu Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY ze Słupska, Wójt gminy Kobylnica oraz pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Gminy w Kobylnicy, a także Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w tejże wsi. Urząd Gminy Kobylnica Słupska ufundował dla dzieci występujących czynnie w imprezie - nagrody i prezenty.

Corocznie przeprowadzana impreza o analogicznym programie ma na celu oddziaływanie, poprzez uczulanie młodzieży, na istniejące szkodliwe wpływy cywilizacji technicznej i skutki mało przemyślanych decyzji administracyjnych i gospodarczych.

Od Redakcji:

Autorka powyższej informacji mgr Jolanta **Popiel** jest Opiekunem „Małego Samorządu Szkolnego” klas 0 - III Szkoły Podstawowej w Kobylnicy Słupskiej.

Swoim osobistym zaangażowaniem w problematykę ochrony środowiska i kształtowania rodzimego krajobrazu, daje młodzieży i dzieciom najmłodszych klas dobry przykład społecznego działacza i oddanego pedagoga, propagującego idee sozologiczne (ochrony przyrody) i tym samym realizującego program merytoryczny Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY.

NOWOŚCI WYDAWNICZE

- I. „Słowiński Park Narodowy” -
Fotografie Mariusza **Zielonki**
Wydawnictwo UNITEX Bydgoszcz,
Sp. z o.o., 2002 r., stron 96.
ISBN 83-7296-010-0.
-

Publikacja powstała we współpracy Autora ze Starostwem Powiatowym w Słupsku. Mgr Mariusz **Zielonka** był autorem fotografii, jak również tekstu wprowadzającego i podpisów pod ilustracjami. Pomysł albumu wyszedł od Redaktora Zbigniewa **Babiarza - Zycha**, który też wspólnie z mgr Joanną **Orłowską** przygotował tenże album redakcyjnie. Słowo o Autorze napisał zwięźle Redaktor mgr Tadeusz **Martychewicz**.

Autor publikacji, poprzez fotografie i krótki tekst wstępny, wprowadził nas (czytelników) do Słowińskiego Parku Narodowego, jakoby w świat baśni - kolorów, kształtów, wschodu i zachodu słońca, wody, piasku, roślin, zwierząt i to zarówno wiosną oraz latem, jak też jesienią i zimą. Poprowadził nas w świat roślin żywych, obumarłych i odradzających się, ukazując je o poranku, wśród dnia i wieczorem, na łądzie i na wodzie, nad morzem, nad jeziorami przymorskimi i kanałami wodnymi, w cieniu lasu i na odsłoniętych, nasłonecznionych wydmach.

Słowiński Park Narodowy ukazany został w pełni swej przyrodniczo - geograficznej różnorodności, chociaż też i ludzi pracy - rybaków, widzimy ich na dwóch fotografiach przy dokonywaniu połowów, a wczasowiczów - beztrasko wypoczywających na łąbskiej plaży nadmorskiej - na jednej tylko fotografii, bądź uprawiających konne spacerki, też tylko na jednym zdjęciu. Jest to dyskretne zasygnalizowanie wszechobecności człowieka użytkującego na swój sposób walory natury. Tak więc Autor - mgr Mariusz **Zielonka**, biolog i fotografik, bystry obserwator Natury, na stosunkowo odludnym skrawku naszego nadbałtyckiego wybrzeża, zwanego od dnia 1 stycznia 1967 r. Słowińskim Parkiem Narodowym, przedstawił nam plon

swojej pracowitej 35-letniej obecności na ważnej placówce naukowej Kustosza Muzeum Parkowego.

W albumie wyodrębniono cztery działy: lasy, jeziora, wydmy, plaża. Trudno policzyć i właściwie zakwalifikować zamieszczone zdjęcia, bowiem obok dużych całostronicowych fotogramów, zauważamy liczne mniejsze ilustracje i drobne przerywniki ozdabiające, które też są fotografiami wykonanymi osobiście przez tegoż samego Autora.

Oglądanie albumu to kontemplacja nad dziwami natury upiękaszonymi promieniami słońca każdej pory dnia i wszystkich pór roku.

Przeoglądanie albumu nie nudzi, bowiem kształty, formaty i rozmieszczenie zdjęć urozmaicają poszczególne strony książki, a wstępny tekst jest bardzo zwięzły i objaśnia tylko krótko, choć wystarczająco treściwie, o położeniu geograficznym Parku oraz o najważniejszych występujących w nim zjawiskach geologicznych i biologicznych.

Wszystkie bez mała słowa napisane w tym albumie podane zostały zarówno w języku polskim, jak i angielskim.

Album jest godnym polecenia jako trwała pamiątka i jako piękny prezent lub nagroda w młodzieżowych zmaganiach konkursowych nt. polskiego krajobrazu wydmowego i nadmorskiego środowiska przyrodniczego, a także jako dowód uznania dla wytrwałej pracy Autora, który dostarczył nam wiarygodnego i wartościowego dowodu piękności tego fragmentu Polskiego Pomorza i nadmorskiego wybrzeża bałtyckiego.

Józef Cieplik

II.

„LASY PAŃSTWOWE w liczbach”
- wyd. Centrum Informacji Lasów
Państwowych 00-362 Warszawa,
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. Nr 3.
W-wa 2002 r., składanka.

Jest to zwięzły informator o lasach polskich w postaci składanki kieszonekowego formatu.

Informacje liczbowe o sytuacji gospodarczej w Lasach Państwowych - porównawczo w okresie 1967 - 2001, dotyczą powierzchni lasów, zasobności drzewostanów, prac gospodarczych - zalesienia i odnowienia, pielęgnacji, trzebieży, pozyskania drewna.

Informator ilustrowany jest barwnymi mapkami, wykresami, reprodukcjami fotografii.

Publikacja zawiera również wykaz adresów wszystkich 17-stu Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych oraz organów podległych Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

Informator o estetycznym wyglądzie oraz zminimalizowanym kształcie i formacie jest bardzo przydatnym wydawnictwem „encyklopedycznym”, także dla młodzieży LOP-owskiej angażującej się w różne konkursy przyrodnicze i w działalność statutową Ligi Ochrony Przyrody, polegającą na zajęciach kameralnych przygotowujących do praktycznego poznania problemów leśnictwa w Polsce i ochrony przyrody na terenach leśnych.

Józef Cieplik

III.

„Ścieżka ekologiczno-edukacyjna”
przy Zespole Pałacowo-Parkowym
w Warcinie. - 2002 r., stron 27.
Wyd. wewn. Nadleśnictwa Warcino
76-230 Kępice, ul. Gen. Wł. Sikor-
skiego Nr 11, Powiat Słupsk.

Nadleśnictwo LP Warcino z siedzibą w Kępicach powiat słupski, przy pomocy kilku sponsorów i współdziałalców, zorganizowało i wyposażyło tzw. „Ścieżkę ekologiczno-edukacyjną” o długości 2,8 km, usytuowaną w parku przypałacowym Technikum Leśnego im. Prof. St. Sokołowskiego w Warcinie, z 23 stacjami dydaktycznymi.

Nadleśnictwo Warcino dysponuje też wydanym we własnym zakresie informatorem - przewodnikiem po ścieżce. Jest to zeszytowego formatu książeczka - skoroszyt. Zawiera ona w swej treści mapkę schematyczną ścieżki, opisy wszystkich stacji dydaktycznych wraz z barwnymi ilustracjami i różnymi wykresami.

Przykładowo - jako stacje dydaktyczne wyznaczono punkty obrazujące istotne elementy gospodarki leśnej i ochrony przyrody, kolejno: ogień w lesie, las w pigułce, las dobrodziejstwem człowieka, sukcesja naturalna, drzewo doborowe, Czarcia Góra, leśnik lekarzem lasu, grzybobranie, co to jest las, ochrona lasu przed zwierzyną, pomnik przyrody, obumarłe drzewo, pułapki na szkodliwe owady, punkt widokowy, naturalne powstawanie i odnawianie lasu, porosty, ptasie mieszkania, pielęgnowanie lasu, nawierzchnia drogi z okrąglaków, urządzenia łowieckie, woda w lesie, historia słojami malowana, przy pałacu.

Opisywana książeczka jest cennym przyczynkiem do poznania leśnych zagadnień gospodarczych i ochronnych przedstawionych na poszczególnych etapach i odcinkach ścieżki na gruncie. Jest ona również wymownym świadectwem działalności edukacyjnej Nadleśnictwa Warcino przy współpracy z Zespołem Szkół Leśnych w Warcinie. Szkoda tylko, że nie ujawniono Autora opracowania lub Zespołu Autorskiego i nie podano żadnych adresów korespondencyjnych - Nadleśnictwa, Technikum i innych instytucji zaangażowanych w użytkowanie tej wartościowej trasy dydaktycznej.

Jednakże należy pogratulować, choćby samego pomysłu, wydania tej wartościowej pozycji i życzyć, aby spełniła ona swoją rolę w pracach z młodzieżą i turystami.

Józef Cieplik

MŁODZIEŻOWE KONKURSY PRZYRODNICZE

MŁODZIEŻOWY KONKURS PRZYRODNICZY „MÓJ LAS” 2002/2003 ETAP OKRĘGOWY - SŁUPSK

Doroczny konkurs pn. „Mój Las” 2002/2003 przyniósł, na etapie okręgowym w Słupsku, dość znaczny plon, bowiem ogółem wpłynęło 219 prac konkursowych z 33 szkół, od 353 uczestników.

Tabelaryczne zestawienie sumaryczne

Lp.	Grupa wiekowa	Liczba szkół	Liczba uczestników	Liczba prac	Liczba prac w roku ub.
1	2	3	4	5	6
1.	I	4	74	26	23
2.	II	10	139	53	29
3.	III	12	76	76	51
4.	IV	7	64	64	12
Razem		33	353	219	115

Grupy wiekowe I i II obejmują szkoły podstawowe, grupa III - gimnazja, grupa IV - szkoły średnie (licea, technika).

Komisja Konkursowa dokonała przeglądu i oceny otrzymanych prac i ustaliła miejsca konkursowe oraz wyróżnienia.

❖ Grupa wiekowa I -

I miejsce:

Marcin **Knap**, Bartek **Roman**, Jakub **Stemperski** - Szkoła Podstawowa Nr 5 w Słupsku;

II miejsce:

Karolina **Kubiak**, Paulina **Marecka**, Dominika **Sandrowicz** - Szkoła Podstawowa Nr 5 w Słupsku;

- III miejsce: **Michał Świątek, Damian Powarżyński** - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku;
- Wyróżnienie: **Magdalena Malinowska** i **Magdalena Natora** - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku.
- ❖ Grupa wiekowa II -
- I miejsce: **Agata Kamińska, Katarzyna Majchrzak** - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku;
- II miejsce: **Sylwia Kowal, Daria Koziel** - Szkoła Podstawowa Głównicy;
- III miejsce: **Anna Bowżyk, Agata Brzezińska** - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku;
- Wyróżnienia: **Kamil Kwiecień** i **Adam Nastaly** - Szkoła Podstawowa Głównicy;
Alicja Nowak i **Angelika Sędziak** - Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku.
- ❖ Grupa wiekowa III -
- I miejsce: **Anita Rok** - Gimnazjum Głównicy;
- II miejsce: **Anna Żurawska** - Gimnazjum Dębica Kaszubska;
- III miejsce: **Ilona Grzenkowicz** - Gimnazjum Głównicy;
- Wyróżnienia: **Joanna Grygorowicz** - Gimnazjum Nr 3 w Słupsku;
Katarzyna Wierzbicka - Gimnazjum Nr 6 w Słupsku
- ❖ Grupa wiekowa IV -
- I miejsce: **Hubert Nowak** - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku;
- II miejsca: **Andrzej Hurko** - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku;
- III miejsce: **Łukasz Drus** - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Słupsku;
- Wyróżnienia: **Jakub Puściana** - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku;
Katarzyna Pluto - Prondzińska - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku;
Klaudia Kaźmierczak - Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku;
Bartosz Sielski, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Słupsku.

Prace, które uzyskały I-sze i II-gie miejsca w swoich grupach wiekowych przesłano do oceny przez Główną Komisję Konkursową w etapie centralnym Konkursu.

Komisja Konkursowa (Okręgowa) pracowała w następującym składzie:

/ - / mgr Irena Czyż (Przewodnicząca),

/ - / mgr Teresa Kalinowska,

/ - / mgr Beata Kozłowska,

/ - / mgr Ewa Maleszka,

/ - / mgr Ryszarda Giecwicz,

/ - / mgr Joanna Pawelec.

Słupsk, dnia 30 stycznia 2003 r.

Sekretarz Z.O. LOP Słupsk

/-/ mgr Andrzej Gorski

ROZSTRZYGNIĘCIE

XII. SŁUPSKIEGO KONKURSU SOZOLOGICZNEGO - 2002/2003

Zakończenie i rozstrzygnięcie XII-go Słupskiego Konkursu Sozologicznego, ogłaszanego systematycznie i wyłącznie na łamach Zeszytów Informacyjnych Z.O. LOP pn. „AKTUALIA OCHRONY PRZYRODY”, zbiega się z przełomem X/XI Rocznika tegoż Wydawnictwa (1993-2003) oraz z okolicznością 75-lecia utworzenia Stowarzyszenia LOP w Polsce (1928-2003) i 50-lecia społecznej pracy LOP na Pomorzu Środkowym (1953-2003).

A trzeba stwierdzić, że plon XII. Konkursu Sozologicznego godny jest roku jubileuszowego LOP. Na stosunkowo trudne zadanie wpłynęło 149 prac z 17-stu szkół Okręgu Słupskiego LOP i to wszystkie z odpowiedziami prawidłowymi, zaś w 29-ciu przypadkach z bardzo rozwiniętą treścią, a niekiedy nawet i z bogatym wystrojem ilustracyjnym, graficznym i plastycznym, choć nie było to wymagane w warunkach konkursowych.

Jak wynika z opinii pedagogicznych i własnych obserwacji - XII. Słupski Konkurs Sozologiczny zmobilizował sporą liczbę uczestników ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich, do przeprowadzenia poszukiwań i studiowania źródeł informacji w literaturze przedmiotu.

Możemy cieszyć się satysfakcją, że młodzież pod kierunkiem swych opiekunów-pedagogów znalazła pożyteczne zajęcia i mogła poszerzyć swoje wiadomości w zakresie problemów przyrodniczych i sozologicznych swojej „Małej Ojczyzny” - polskiego Środkowego Pomorza.

PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI XII-GO KONKURSU SOZOLOGICZNEGO:

- 1) Las jest to zbiorowisko - odnawialny zasób przyrody, w którym rośliny z wybitnym udziałem drzew i różne zwierzęta żyją we wzajemnym oddziaływaniu - związane z glebą, klimatem i układami wodnymi.
- 2) Fenologiczne zjawiska w okresowym rozwoju przyrody żywej uwarunkowane są sezonowymi zmianami atmosferycznymi.
- 3) Należało wybrać i wymienić co najmniej 5 rezerwatów przyrodniczych, prawnie ustanowionych, spośród 40-stu występujących w Regionie

Słupskim - według opracowania zamieszczonego w wydawnictwie pt. „Materiały do poznania regionalizmu słupskiego”, wyd. STSK Słupsk 1999 r. (T. I), na stronach 65-69.

Ogółem wpłynęło 149 prac konkursowych z poszczególnych szkół:

- 1) Szkoła Podstawowa w Bierkowic (jako pierwsza przesyłka otrzymana dnia 29 I 2003 r.) - 23 prace;
- 2) Szkoła Podstawowa w Dębnicy Kaszubskiej - 13 prac;
- 3) Szkoła Podstawowa Nr 3 w Sławnie - 1 praca;
- 4) Szkoła Podstawowa w Rokitach - 16 prac;
- 5) Szkoła Podstawowa w Siemianicach - 18 prac;
- 6) Szkoła Podstawowa w Słonowicach - 5 prac;
- 7) Szkoła Podstawowa Nr 3 w Słupsku - 1 praca - bardzo zwięzła, treściwa, wyczerpująca, w estetycznym wykonaniu;
- 8) Ośrodek dla Dzieci Nieśłyszących w Sławnie - 4 prace;
- 9) Społeczne Gimnazjum Nr 1 w Słupsku Społecznego Towarzystwa Oświatowego - 3 prace - wszystkie starannie opracowane, o bardzo obszernej treści, z bogatym wystrojem ilustracyjnym - uczennice: Katarzyna **Bilicka**, Aleksandra **Godlewska**, Joanna **Snoch**;
- 10) Gimnazjum Nr 3 w Słupsku - 2 prace;
- 11) Gimnazjum Nr 4 w Słupsku - 7 prac - wszystkie wyróżniające się bardzo obszerną treścią oraz bogatym wystrojem ilustracyjnym - uczennice: Dorota **Bodnar**, Karolina **Łuźniak**, Aleksandra **Pasalska**, Paulina **Pasternak**, Sylwia **Petrus**, Marta **Siwiak**, Edyta **Stocka**;
- 12) Gimnazjum w Siemianicach - 10 prac - 1 wyróżniająca się obszerną treścią i estetycznym wykonaniem - uczennica Małgorzata **Śpiwak**;
- 13) Gimnazjum w Główczychach - 25 prac - 11 prac wyróżnia się bardzo obszerną treścią i bogatym wystrojem graficznym - uczennice i uczniowie: Joanna **Bartosińska**, Marta **Grudniewska**, Malwina **Grzesik**, Ewelina **Kierszk**, Łukasz **Kowal**, Dobrosława **Makowiecka**, Ewelina **Pyśniak**, Izabela **Siniarska**, Tomasz **Stegienta**, Michał **Stolarski**, Joanna **Żłobińska**;
- 14) Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 im. St. Żeromskiego w Lęborku - 1 praca - wyróżniająca się obszerną i bardzo wnikliwą treścią, w estetycznym wykonaniu - uczeń: Marcin **Juniewicz**;
- 15) Środkowopomorskie Centrum Kształcenia Ustawicznego w Słupsku - 5 prac - wszystkie wyróżniające się bardzo bogatą, obszerną treścią, z widocznym dużym nakładem pracy - uczennice: Justyna **Baumel**, Beata **Ciupa**, Jowita **Czarniewska**, Renata **Drus**, Dominika **Gutow ska**;
- 16) Zespół Szkół Agrotechnicznych w Słupsku - 3 prace;

17) Zespół Szkół Gospodarki Żywnościowej i Agrobiznesu w Lęborku - 12 prac.

Drogą losowania przydzielono nagrody - upominki; otrzymują je:

- ⇒ Kamila **Walos**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Klaudia **Zębacka**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Radosław **Czapla**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Norbert **Kostrzewa**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Ola **Nadstawna**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Maciej **Statkiewicz**, Szkoła Podstawowa Bierkowo,
- ⇒ Maria **Duch**, Szkoła Podstawowa Dębica Kaszubska,
- ⇒ Monika **Rudzikiewicz**, Szkoła Podstawowa Dębica Kaszubska,
- ⇒ Daniel **Wrona**, Szkoła Podstawowa Dębica Kaszubska,
- ⇒ Klaudia **Matyjaszewska**, Szkoła Podstawowa Dębica Kaszubska,
- ⇒ Amanda i Patryk **Poborscy**, Szkoła Podstawowa Nr 3 Sławno,
- ⇒ Ewelina **Stok**, Szkoła Podstawowa Rokity,
- ⇒ Barbara **Wenta**, Szkoła Podstawowa Rokity,
- ⇒ Natalia **Wolska**, Szkoła Podstawowa Rokity,
- ⇒ Monika **Woźniak**, Szkoła Podstawowa Rokity,
- ⇒ Małgorzata **Byra**, Szkoła Podstawowa Siemianice,
- ⇒ Małgorzata **Rokuszevska**, Szkoła Podstawowa Siemianice,
- ⇒ Justyna **Strzękała**, Szkoła Podstawowa Siemianice,
- ⇒ Mirek **Zielonka**, Szkoła Podstawowa Siemianice,
- ⇒ Karolina **Wątor**, Szkoła Podstawowa Słonowice,
- ⇒ Grzegorz **Supiński**, Szkoła Podstawowa Słonowice,
- ⇒ Janusz **Karniewicz**, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nie-słyszących Sławno,
- ⇒ Łukasz **Łągowski**, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nie-słyszących Sławno,
- ⇒ Kamil **Zawadzki**, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nie-słyszących Sławno,
- ⇒ Milena **Zosiuk**, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nie-słyszących Sławno,
- ⇒ Justyna **Nowicka**, Gimnazjum Nr 3 Słupsk,
- ⇒ Aneta **Poniewozik**, Gimnazjum Nr 3, Słupsk,
- ⇒ Katarzyna **Goch**, Gimnazjum Siemianice,
- ⇒ Monika **Mazuryk**, Gimnazjum Siemianice,
- ⇒ Ola **Glina**, Gimnazjum Głównyzyce,
- ⇒ Marzena **Walach**, Gimnazjum Głównyzyce,

- ⇒ **Emila Zblewska**, Gimnazjum Głównyzyce,
- ⇒ **Joanna Dubois**, Zespół Szkół Agrotechnicznych Słupsk,
- ⇒ **Agnieszka Duch**, Zespół Szkół Agrotechnicznych Słupsk,
- ⇒ **Aleksandra Genzel**, Zespół Szkół Agrotechnicznych Słupsk,
- ⇒ **Ania Tomaszewska**, Zespół Szkół Gosp. Żywn. i Agrobiznesu Lębork,
- ⇒ **Kamila Ignatiuk**, Zespół Szkół Gosp. Żywn. i Agrobiznesu Lębork.

Z 29-ciu prac wyróżniających się obszerną treścią i bogatym wy-
strojem graficznym, wyłoniono w drodze losowania niżej wymienionych
Autorów, którym przydzielono nagrody-upominki:

- ⇒ **Jakub Gorski**, Szkoła Podstawowa Nr 3 Słupsk,
- ⇒ **Katarzyna Bilicka**, Społeczne Gimnazjum Nr 1 STO Słupsk,
- ⇒ **Aleksandra Godlewska**, Społeczne Gimnazjum Nr 1 STO Słupsk,
- ⇒ **Joanna Snoch**, Społeczne Gimnazjum Nr 1 STO Słupsk,
- ⇒ **Dorota Bodnar**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Karolina Łuźniak**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Aleksandra Pasalska**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Paulina Pasternak**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Sylwia Petrus**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Marta Siwiak**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Edyta Stocka**, Gimnazjum Nr 4 Słupsk,
- ⇒ **Magdalena Śpiewak**, Gimnazjum Siemianice,
- ⇒ **Ewelina Kierszk**, Gimnazjum Głównyzyce,
- ⇒ **Marcin Juniewicz**, Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 Lębork,
- ⇒ **Renata Drus**, Środkowopomorskie Centrum Kształcenia Ustawicznego
Słupsk,
- ⇒ **Beata Ciupa**, Środkowopomorskie Centrum Kształcenia Ustawicznego
Słupsk.

Upominki dla nagrodzonych Uczestników Konkursu w znacznej
mierze ufundowała Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa Oddział
w Gdańsku, Sekcja Terenowa Słupsk, a częściowo także Centrum Informa-
cji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku oraz miejscowi sponsorzy indywi-
dualni.

Pedagogom - Opiekunom Szkolnych Kół LOP gorąco dziękujemy
za pokierowanie młodzieżą i zachęcanie jej do udziału w Słupskich Kon-
kursach Sozologicznych, które uzyskują coraz większe zainteresowanie.
Sponsorom wyrażamy wdzięczność za pomoc materialną, niezbędną przy
organizacji XII-go Konkursu. Młodzieży natomiast gratulujemy podjęcia

trudu uczestnictwa w Konkursie Sozologicznym i wniknięcia w tajniki wiedzy sozologicznej i regionalistycznej.

Komisja konkursowa XII-go Słupskiego Konkursu Sozologicznego pracowała w następującym składzie:

/ - / mgr inż. Barbara **Major-Milewczyk**,

/ - / dr Stanisław **Kaczmarek**,

/ - / mgr inż. Leopold **Brucko-Stempkowski**.

Prezes Z.O. LOP Słupsk

/ - / dr inż. Józef Cieplik

SPOSTRZEŻENIA PEDAGOGA

W czasie trwania zimowiska uczniowie ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Siemianicach mieli możliwość rozszerzenia swoich wiadomości dotyczących ochrony środowiska. Pod kierunkiem niżej podpisanej, opiekunki Szkolnego Koła LOP, wyszukiwali wiadomości pod kątem pytań XII Słupskiego Konkursu Sozologicznego, organizowanego corocznie przez Zarząd Okręgu Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY w Słupsku.

Aby dać odpowiedź na zaledwie trzy pytania konkursowe, uczniowie zmuszeni byli do intensywnej pracy z różnego rodzaju książkami o tematyce przyrodniczej, czasopismami, encyklopediami, biuletynami itp. Przeglądając wiele pozycji uczyli się jednocześnie samodzielnej pracy z książką, zdobywając tym samym i rozszerzając swoją wiedzę na temat otaczającego ich świata. Tego typu zajęcia cieszyły się dość dużym zainteresowaniem ze strony uczniów. Przy okazji tych działań odkrywali informacje, o których wcześniej nic nie wiedzieli, a teraz wzbogaciły one ich dotychczasową wiedzę.

Po takim dokładnym i szczegółowym przygotowaniu się - wypełnienie gotowych formularzy, przygotowanych przez grupę uczniowską, z pytaniami konkursowymi nie sprawiało już większych problemów.

Siemianice w styczniu 2003 r.

O P I E K U N
Szkolnego Koła LOP
przy Zespole Szkół
w Siemianicach

/ - / mgr Anna Rokuszewska

XIII. SŁUPSKI KONKURS SOZOLOGICZNY

PYTANIA KONKURSOWE:

1. Czym jest szyszka wyrastająca na drzewach iglastych?
2. Co można powiedzieć o tarpanie (*Equus gmelini*)?
3. Proszę wymienić co najmniej pięć rezerwatów przyrody w powiecie człuchowskim.

Odpowiedzi pisemnych oczekujemy w Biurze Zarządu Okręgu Stowarzyszenia LIGA OCHRONY PRZYRODY - 76-200 Słupsk, Al. H. Sienkiewicza 20, pok. 204, II p., w terminie do dnia 30 kwietnia 2003 r.

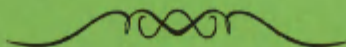
Z.O. LOP Słupsk
oraz
Redakcja „AKTUALIÓW...”

Opracowanie redakcyjne - Józef Cieplik
Redakcja techniczna - Adam Wisławski
Na okładce: drzeworyt
Antoniego Serbeńskiego (1886-1957) -
- „*Dawna pasieka*”.
Druk - PPU „BOXPOL” Słupsk 2003 r.
- nakład 500 egz.

Z.O. LOP 76-200 Słupsk
Al. H. Sienkiewicza Nr 20, pok. 204.
Tel. (0-59) 842-32-81 i 842-25-18.

ZAWARTOŚĆ
ZESZYTU INFORMACYJNEGO Z.W. LOP
NR 1/2003 (20) - Słupsk, marzec 2003 r.

Do Czytelników...	strona	2
GOSPODARKA - STRATEGIA - OCHRONA ŚRODOWISKA:		
Stanisław Kaczmarek „Człowiek niszczy przyrodę”		3
Marek Ziółkowski „Stanowisko dokumentacyjne Oz Grapice”		6
INFORMACJE Z ŻYCIA STOWARZYSZENIA LOP OKRĘGU SŁUPSKIEGO:		
Maria Szramowiak „Bruskowskie Bagno przedmiotem przedmiotem zainteresowania szkolnego Koła LOP w Bierkowie koło Słupska”		9
Jolanta Popiel „Żyj z przyrodą w zgodzie - przykład obchodów Światowego Dnia Ziemi”		13
NOWOŚCI WYDAWNICZE:		
„Słowiński Park Narodowy” - fotografie M. Zielonki		15
„Lasy Państwowe w liczbach”		17
„Ścieżka ekologiczno-edukacyjna przy Zespole Pałacowo - Parkowym w Warcinie”		18
MŁODZIEŻOWE KONKURSY PRZYRODNICZE:		
Konkurs „Mój Las”		19
Rozstrzygnięcie XII. Słupskiego Konkursu Sozologicznego		22
Anna Rokuszewska „Spostrzeżenia pedagoga”		26
XIII. Słupski Konkurs Sozologiczny - pytania konkursowe		27

ROK JUBILEUSZOWY
LIGI OCHRONY PRZYRODY - 2003

75 lat Stowarzyszenia LOP w Polsce (1928 - 2003)
50 lat działalności LOP na Ziemi Słupskiej (1953 - 2003)
50 lat Szkolnego Koła LOP przy Technikum Leśnym w Warcinie
(1953 - 2003)

